

ZELENE TLAKOVANE POVRŠINE

V vrtovih in na javnih zelenih površinah velikokrat poenostavljamo gibanje oseb in vozil s pomočjo tlakovanih površin. Pa sploh ni nujno, da le-te ostanejo brez zelenja. Nekatere pritlikave trajnice namreč prenašajo tudi rastne pogoje v sončnih in sušnih fugah. Pa še hodimo in vozimo lahko po njih!

Skrajno enostavna zasaditev tlakovane površine s timijanom. Čeprav ne deluje posebno negovana, vsaj ni čisto prazna in pusta. In poleti se mnogo manj segreje, kot bi se brez zelenja.

površinah, kjer mislimo samo na vozila in visoke pete, nič pa na zelenje in njegov blagodejni učinek na oči in dihala. Potem pa se z leti pojavi občutek, da lepi fasadi in lepemu dvorišču nekaj manjka in razpostavljeni začnemo nešteto lončkov in loncev z rastlinami, prinesenimi z vseh koncev in krajev, brez nekega reda in estetskega smisla. In na grbo smo si tako marsikdaj dali neskončne ure zalivanja loncev v poletni pripeki vsak dan znova. Vse to iz preproste potrebe, da poizkušamo ublažiti togost in golost prostora, ki mu ob gradnji nismo znali vdihniti duše z rastlinami, posajenimi v odprto zemljo.

Tam, kjer so tlakovane poti speljane skozi vrtno zelenje, služijo za premikanje pešcev in istočasno predstavljajo neživi vrtni element, ki sooblikuje vrt kot celoto. Poti so lahko v strnjeni liniji, lahko so pa tudi le posamezne plošče, položene v trato ali trajnice. Za sajenje v fuge se lahko uporabljajo najrazličnejše nizke vrste trajnic, ki jih izberemo glede na situacijo.

Če so fuge široke in v njih normalna zemlja, jih lahko zasadimo z različnimi cvetočimi blazinastimi trajnicami, izbranimi glede na barve in čas cvetenja tako, da se ujemajo z okolico. Če so fuge ozke in potka speljana skozi senčni del vrta v topli primorski klimi, lahko vanje zasadimo tudi družinsko srečo, ki pa v hujših zimah tudi v primorju nazebe in se spomladi spet obnovi. V hladnejšem podnebju lahko fuge v senčnem in dovolj vlažnem delu vrta zasadimo z mahkom (*Sagina subulata*), ki bo lepo zelen skozi vse letne čase, le poskrbeti moramo za občasno gnojenje in zalivanje. Ti dve rastlini tudi nista občutljivi na hojo. Celo kakšno lažje vozilo lahko zapelje čeznje brez večje škode. In morebitna poškodovana mesta se hitro sama obnovijo.

Če pa je potka speljana po s soncem obsijanem delu vrta in je v fugah več peska kot zemlje, lahko posadimo zelo trpežne homulice (*Sedum*), netreske (*Sempervivum*), timijane (*Thymus*), paroničijo (*Paronichia*), ježico (*Acaena*) in še kaj bi se našlo. Upoštevati moramo, da homulice in netreski ne marajo biti pohojeni, ker imajo debele sukulentne liste, so pa zato izjemno odporni na sušo in jih praktično nikoli ni treba zalivati. Ostale našete trajnice pa mirno lahko tudi pohodimo ali celo občasno povozimo. Zato so primerne tudi za saditve v fuge parkirišč in ne samo pešpoti. Seveda se

Tlakovane površine so nujne tam, kjer mora pohodnost biti zagotovljena leto in dan, ob vsakem vremenu, tudi ko dež razmoči zemljo. Sicer po vrtni trati, ki je primerno negovana, tudi lahko hodimo brez problemov. Le kadar je od dežja razmočena, bi ji s hojo škodovali in po mokri trati tudi hoja ni prijetna.

Vse prevečkrat se zavedamo le praktičnosti tlakovanih površin v vrtu, se pa istočasno ne zavedamo tudi njihovih estetskih pomanjkljivosti. Zato je veliko dvorišč tlakovanih ali celo asfaltiranih tako, da ne ostane nič prostora za obrobno zelenje. Čeprav bi z nekaj razmisleka lahko prav lepo oblikovali zelen okvir in praktične pohodne površine. Vse ena splošna dolgočasnost torej na pretirano poenostavljenih tlakovanih

dobro obnesejo tudi na tlakovanih površinah, namenjenih za postavljanje vrtnih sedežnih garnitur ali posameznih vrtnih klopi.

Vzdrževanje takšnih zelenih poti, parkirišč in drugih tlakovanih površin je dokaj enostavno. Glavna bo skrb za čistočo. Listje in podobno navlako pograbimo, kot na trati. Le med sedumi in netreski si pomagamo s pobiranjem ali sesanjem s posebnimi priročnimi 'vrtnimi sesalci' za listje, ki se dobijo tudi na našem trgu. Če seveda rastejo tam, kjer se rado nabira odpadlo listje. Naslednji pomemben ukrep je seveda, tako kot po celem vrtu, skrb za sprotno odstranjevanje plevela, če se že pojavi. Gnojenja in zalivanja bo malo, saj so to v glavnem skromne rastline. Občasno pa si pomagamo z gnojilnimi zalivki, tako kot pri trati, le da je trata mnogo bolj zahtevna, kot pa našete trajnice. Tiste rastline, ki med fugami tudi zacvetijo, lahko po cvetenju enostavno pokosimo z rotacijsko kosilnico, kot bližnjo trato, da odstranimo ostanke cvetja, ki bi morebiti kazili estetsko sliko.

Ko snujemo tlakovano površino, moramo vnaprej tudi razmisliti, kako jo bomo vključili v zeleno okolje, da bo opravljala svojo osnovno funkcijo in ne bo delovala v vrtu kot tujek, pač pa na bo omogočala dostop do tistih delov hiše in vrta, kjer se v zelenju in cvetju prav posebno dobro počutimo.

Tekst:

Jožica Golob-Klančič

univ. dipl. ing. hort.

Fotografije:

Mojca Rehar Klančič

univ. dipl. ing. agr.